

Graag zou ik wat ideeën naar voren willen brengen. Omdat het al medio 2009 is, is het teleurstellend te noemen dat een aantal EU-landen de richtlijn nog steeds niet heeft omgezet in de nationale wetgeving. Het is tot heden erg onoverzichtelijk en er is nauwelijks sprake van harmonisatie met betrekking tot de drempelbedragen en afspraken.

Bovendien werkt Zwitserland hierbij erg verstorend omdat er sprake is van valse concurrentie, volgens 1^e kamer verslag 2006, Of heeft Zwitserland dat toch ook een rechtstaat is daar in andere wijze in voorzien? Zie hiertoe mijn bijlage. In vrijwel alle discussies wordt Zwitserland als argument gebruikt volgrecht niet in te voeren omdat dit zou leiden tot een vlucht van de kunst naar Zwitserland. En mede naar Engeland. Echter onlangs is wetenschappelijk door de Ierse econoom Clare McAndrew vastgesteld dat vrijwel nergens een kunstvlucht heeft plaats gevonden. Zie ook bijlage

Elsevier: <http://www.elsevier.nl/web/Nieuws/Economie/160682/Kunstkoper-mijdt-Europa-niet-ondanks-hoge-belasting.htm>

De positie van de Europese Unie als verkoper van kunst is niet echt verslechterd. Het volgrecht is in onder meer Nederland en het Verenigd Koninkrijk ingevoerd en heeft de Europese concurrentiepositie het eerste jaar niet wezenlijk aangetast.

Over 2007 zijn nog geen cijfers bekend, maar de meeste kunsthandelaren zeggen tot op heden geen nadelige gevolgen te hebben ervaren van de fiscale veranderingen. Dat blijkt uit in februari 2008 gepubliceerd onderzoek van de Ierse econoom Clare McAndrew. Zij interviewde in 2007 onder meer 3.500 kunsthandelaren verspreid over de wereld.

Zelfs recent heeft het volgrecht zich uitgebreid tot Nieuw Zeeland in 1-07-2009, en hanteert 1.000 aus. \$ en 5 %. Californië 1.000 us.\$ en 5%.

Dus hieruit valt af te leiden dat 1.000 euro tot de mogelijkheden behoort met 5% van het bedrag.

Duidelijk valt Nederland uit de toon met het hoogste drempelbedrag van 3000 euro in Europa, o.a. onze beide buurlanden hanteren lagere tot veel lagere drempelbedragen, het zou beter zijn ons als Nederland, daar aan te conformeren. Mede omdat er juist sprake moet zijn van een harmonisatie. België heeft recent juist het bedrag onder protest van de kunstenaarsbonden opgetrokken naar 2.000 euro, met een schuin oog naar Nederland kijkend.

Bovendien is het als belanghebbende kunstenaar buitengewoon moeilijk vast te stellen wie de kopers en de verkopers zijn bij overschrijding van dat drempelbedrag omdat er immers geen registratie verplichting of aanmelding is naar de meestal toch wel bekende kunstenaars toe en bovendien het verjaringstermijn van 3 jaar een rol gaat spelen, het zou beter zijn het verjaringstermijn geheel te laten vervallen omdat dit alleen maar kan leiden het verdere vertraging van uitbetaling of ontduiking van het volgrecht en er een registratie van koper en verkoper plaats moet vinden zoals een goed koopmansgebruik is en daarom geen extra administratieve handeling vereist, zoals door een ambtelijke commissie is gesteld.

Het bleek dat de internet gegevens van een veiling bedrijf na een half jaar niet meer toegankelijk waren. Het was dus toeval dat de bewuste kunstenaar hier toch achter kwam dat zijn werk geveild bleek te zijn zonder verdere kennisgeving of afdracht hoewel het drempelbedrag ruimschoots was overschreden.

In het belang van de levende kunstenaar zou het ook beter zijn musea ook volgrecht te laten betalen omdat zij voor een deel ook belang hebben in een gezond kunstenaarsbestand en ook voor een eigen inkomen moeten zorgen. De museum bezoeker zou hier geen moeite mee hebben.

Bovendien is de uitzondering dat een verkoper minder dan drie jaar voor de doorverkoop van werk van een kunstenaar bij minder dan 10.000 euro geen volgrecht verschuldigd is ook niet bevorderlijk voor de financiële positie van de levende kunstenaar. Waarom is dat niet gewoon het drempelbedrag? Ook dit moet worden bijgesteld zoals ook alle andere uitzonderingen hierop.

Omdat minimaal een actor zoals veilingbedrijf zich aan deze regeling wenst te onttrekken moet er op de uitvoering er van beter worden toegezien. Iedere handel in kunst is immers kunsthandel en valt daarom onder deze Europese afspraak. De staat zou hiervoor zelfs aansprakelijk gesteld kunnen worden volgens Europees recht.

Nb. Genoemd veilinghuis heeft zich vrij recent nog bezig gehouden met het veilen van kunst in opdracht van de gemeente Tilburg m.b.t. de veiling van failliete goederen, waaronder ook kunst, van de Tilburgse Kunst Stichting en houdt zich dan ook van de domme.

Het zou beter zijn dat er een meldingsplicht tot stand komt bij overschrijding van het drempelbedrag, zodat het voor alle partijen eenvoudiger wordt en bovendien het verjaringstermijn van (slechts) drie jaar te laten vervallen en bovendien zijn de kunstenaars in het algemeen bekend en veelal eenvoudig terug te vinden op internet.

Een suggestie in die richting wordt gedaan door BBK door middel van het aanleggen van een database van werk dat redelijkerwijs in de buurt van het drempelbedrag komt of deze overschrijdt.

Ook zou het beter zijn geen uitzondering te maken voor welke partij dan ook dus ook particulieren, zodra het drempelbedrag wordt overschreden, omdat dan de uitvoering aanzienlijk beter zal gaan.

Conflictsituaties, waarbij zelfs een jurist aan te pas moet komen zullen hierdoor worden voorkomen. Handel in kunst is kunsthandel. Iedereen dient zich hiervan bewust te zijn. De 4 % of 5% speelt bij dit soort bedragen nauwelijks een rol.

De kunstenaar, meestal met nog een laag inkomen voor wie de uitvoering van het volgrecht, droit de suite, primair bedoeld is, heeft weinig inspraak gehad of heeft nauwelijks meegeteld, getuige het Eerste Kamer verslag in 2006, in tegenstelling tot de 'kunsthandel' die juist in de praktijk vrijwel geen rol speelt bij de handel in kunst van levende kunstenaars.

Gezien het grote belang om een redelijk inkomen te kunnen verwerven zou de kunstenaar om die rede een groter gewicht in de schaal moeten hebben bij dit soort beslissingen de kunstenaars bonden zouden hierin een grotere rol moeten spelen.

Het blijkt dat het volgrecht nauwelijks bekend is onder de jongere kunstenaars. Hier speelt het onbekend maakt onbemind een grote rol. In het algemeen heeft de Nederlander het goed voor met de kunstenaar. De media moeten niet te veel te focussen op de reguliere kunsthandel die wel van zich laat horen, echter in dit verhaal m.b.t. de levende kunstenaar maar een zeer kleine rol speelt, maar meer op de inkomenpositie van die kunstenaar.

Ter illustratie is bv. de uitlating van de Zuid-Afrikaanse-Nederlandse kunstenaar Marlene Dumas dat zij in haar begintijd geringe vergoedingen heeft ontvangen voor haar werk en dat zij nadat het werk aanzienlijk is waarde was gestegen hiervan niets heeft gekregen. Ook is er een geregistreerde woede uitbarsting recent in een tv rapportage te zien geweest van de bekende Amerikaanse kunstenaar Rauschenberg tijdens een veiling van zijn werk door een collectioneur waarbij de kunstenaar aanwezig was.

http://www.nrc.nl/dossiers/auteursrecht/nationaal/article1860672.ece/Kunstenaar_gaat_delen_in_winst

Het argument dat de kunstenaars zelf tegen het volgrecht waren kan worden ontkracht door een bericht van de toen bekende geraadpleegde Duitse en internationale kunstenaars:

Aanvankelijk was het voorstel dat de auteursrechten verplicht werden overgedragen aan de daartoe aangewezen partij zoals in Nederland inmiddels Pictoright en daar waren in Wenen internationale kunstenaars, tegen. Dit is later afgezwakt nadat zij een keuze mogelijkheid hadden gekregen: overdragen of zelf behartigen in de vorm van Folgrecht.

In het Pamflet Menschenrecht der Kunstler o.a. Dibbets en Appel was er sprake van ongelijkheid waar tegen zij zich verzetten, van dwang, er was sprake van Monopolie, er was geen vrije keuze. De beperking van de administratieve kosten... Echter goede voorstellen ter verbetering waren welkom. Ook kwamen zij tot de conclusie dat de jongere kunstenaar geholpen moest worden i.p.v. de al meer welgestelde.

De af te dragen bemiddelingskosten waartegen geprotesteerd werd varieerde tussen de 10 en 25 %, ook dat was een reden tot zorg. Eveneens de bureaucratie en de bijkomende kosten. Het grootste bezwaar wordt genoemd in een aantal punten door het uitsluiten van volgrecht bij:

- a. Verkoop van prive-personen voor prive-personen
- b. Verkoop van particulieren aan musea (belangrijke collecties van kunst van de 20^e Eeuw in het verleden zijn door particulieren aan musea verkocht en het is vaak in deze gevallen dat deze legendarische waardering van de kunst plaatst vindt, wat de oorspronkelijke drijfveer voor het ontstaan van het volgrecht werd).
- c. Verkoop door agenten of trustees, die personen of bedrijven vertegenwoordigden.
- d. Verkoop door commerciële bedrijven en culturele instellingen die niet kunstgalerijen of auction houses zijn, maar kunstwerken exposeren en adverteren en dit in de toekomst, ook zou kunnen aanbieden en verkopen.

Een wetenschappelijk onderzoek heeft uitgewezen dat het hierbij om circa 40 % van de handel in kunst gaat waarbij het volgrecht uitgesloten is zoals bij bovengenoemde groepen.

<http://www.artfacts.net/index.php/pageType/newsInfo/newsID/481/lang/2>

Bovengenoemde bezwaren gelden nog steeds. En er zou geen enkele vrijstelling van volgrecht moeten plaats vinden. Elke handel in kunst is kunsthandel het gaat over unieke kunstwerken waarvoor gewoon een prijs voor betaald moet worden inclusief volgrecht, om een stap voorwaarts te maken ten bate van de levende kunstenaars om in een redelijk redelijk inkomen te kunnen voorzien. Dit is ook het streven van onze huidige minister van O.C.W.

Als drempelbedrag wordt 1000 euro voorgesteld. Belangrijk is te vermelden dat het meeste werk tussen de 3.000 en 50.000 euro opbrengt, ook hier is niet duidelijk welke kunst bedoeld wordt "oude" of "nieuwe" kunst.. Primair zou men de levende kunstenaar in het oog moeten houden, om de kunst levendig te houden.

Omdat de het ministerie van O.C.W. het liefst heeft dat de professionele kunstenaars zoveel mogelijk zelf in hun onderhoud kunnen voorzien is dit een van de mogelijkheden dat met beide handen moet worden aangegrepen.

Dit nog buiten het toepassen van de regelingen voor hang- en stageld en leenvergoedingen voor de levende kunstenaars, ook hier schort het een en ander aan. Het is merkwaardig te moeten constateren dat de subsidies voor de nog niet goed verdienende, professionele kunstenaars steeds verder worden teruggedraaid, maar de mogelijkheden zelfstandig een inkomen te verwerven ook vrijwel onmogelijk is. Het gemiddelde inkomen van de levende

Nederlandse kunstenaar is het laagst van de creatieve beroepsgroepen en bedraagt veelal minder dan 10.000 euro per jaar en is soms negatief.

<http://www.aicanederland.org/?p=71>

mw. Berk

Maar blijft moeilijk om van je werk te leven. Slechts 14% van de kunstenaars heeft na aftrek een inkomen dat van meer dan 10.000 per jaar. 40% van de kunstenaars heeft een negatief inkomen. 62% heeft neveninkomsten uit andere werkzaamheden, 8% verdient helemaal niets met zijn werk. 18 % van de beeldend kunstenaars heeft een bijstandsuitkering. 3000 van de 15.000 kunstenaars maken gebruik van de WIK. Van de inkomsten van beeldend kunstenaars is 60% afkomstig van de particuliere markt en 40 % van overheids gelden (uit 'Kunst in getal', Lien Heyting, NRC 11-7-03).

Verder lijkt er op dat, hoewel de kunstbegroting in zijn geheel is gestegen, de bedragen die direct ten goede komen aan kunstenaars zijn gedaald. In de periode van 2001-2005 werd er 4,3 miljoen euro uitgegeven aan beurzen, tegen 2,8 miljoen ! in 2004. In dezelfde periode nam het bedrag dat het SKOR spendeerde aan opdrachten af van 1.329.000 naar 776.000 euro. (uit Statistiek van landelijke subsidieregelingen voor beeldende kunst 2001-2005).

Het is daarom ook beter te focussen op het werk en welzijn van de levende kunstenaars dan de inmiddels overledenen omdat de nabestaanden over het algemeen niet veel te klagen hebben.

Verder onderstreep ik in zijn geheel het artikel van Anne Berk. Zie bijlage

<http://www.aicanederland.org/?p=71>

Met vriendelijke groet, Wim Streep williamstreep@hotmail.com www.wimstreep.nl

<http://www.prolitteris.ch/set.asp?go=/wis/urh/urh.asp>

Berne Copyright convention is ondertekend door USA en 62 landen.